

Redacția

și

Administrația

Cluj Reg. Maria 14

TELEFON 124

Librăria Anca

Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

ZIAR SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT

Abonament:

Pe un an Lei 160.—

Pe 1/2 an „ 80.—

Pe 1/4 an „ 40.—

Pentru Străinătate:

Pe un an Lei 320.—

Pe 1/2 an „ 160.—

Pe 1/4 an „ 80.—

Anunțurile se primesc după tarif.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Un exemplar 3 Lei.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

În străinătate un exemplar 4 Lei.

Dispoziția dlui ministru Văitoianu în dauna presei române

Zilele acestea toate ziarele și revistele periodice au suferit o mare decepție, prin ordinul d-lui general Văitoianu, ministrul comunicațiilor, care dispune să fim lipsiți de unicul favor ce-l așteptăm dela stat: permisul de liberă circulație pe C. F. R.

Este știut că presa este cea mai puternică armă a națiunii și susținătoarea guvernelor, ea luptă pentru un scop înalt, ea jertfește fără cruțare și consumă adesea mai mult decât câștigă.

Cu toate astea susținătorii ei fac eforturi gigantice ca s'o nutrească, având în vedere în primul rând finta înălțătoare și serviciul ce-l dă națiunii. Și fiecare din noi simte îndestularea de a o vedea crescând și prosperând, chiar contra atâtor sacrificii ce să cer; n'am cerșit ajutoare sau subvenții, n'am reflectat la sprijin moral sau material, dar am sperat în singurul și minimumul favor de a fi înlesniți în comunicarea cu provincia, cu poporul, cu țara noastră. Și iată că dl ministru ne lipsește fără milă și de acest mic favor, par'că chiar în contra datorințelor ce se impun fiecărui român iubitor de patrie și neam.

Ne dă ocazia să ne clătinăm în credința sfântă ce o păstrăm până acum, văzând că cârmuitorii se opun acestei credințe și lovesc în existența ei. Înțelege oricine ușor că cererea minimă fiindu-ne refuzată, atunci, când încuviințatorul ei ar sacrifica o binevoitoare aprobare, cum să mai avem noi puterea de a continua sacrificând sume considerabile spre apărarea intereselor generale?

Marele rol al presei periodice este cu atât mai înălțător, cu cât are tăria să spereze într'un viitor mai strălucit, — când cu timpul prinzând rădăcini în toate păturile societății, care îi va înțelege menirea, și o va sprijini cu drag, va putea să servească mai des, sau chiar zilnic intereselor generale.

Acest rol îl cunoaște și dl ministru Văitoianu, și dorim numai să vedem dacă domnia sa vrea să sprijinească și să încurajeze munca necesară a presei românești, sau vrea să-i ruineze și prezentul nesigur în care se sbate.

Nădejduim însă că dl ministru nu vrea să ia responsabilitate pentru falimentul prevăzut și ne va da în curând posibilitatea de a ne bucura și noi de acel permis de liberă circulație.

Alexandru Anca,
dir. de ziar.

Organizarea averescanilor

Consfătuirea dela Cluj. — Declarațiile dlui Groza.

Averescanii ardeleni întrunindu-se săptămâna aceasta la hotel-restaurantul „New-York“, având în vedere deghizarea partidului poporului în două tabere, au crezut necesar să ia câteva hotărâri importante referitoare la organizarea partidului poporului, fracțiunea averescană.

Dl Anca, director-proprietarul ziarului „Clujul“ în această chestie a vorbit cu dl dr. Groza, fost

ministru averescan, care a declarat, că la întrunirea, care a avut loc săptămâna aceasta în Cluj, s'a hotărât să se înființeze în diferite centre secții de propagandă și de organizare, speciale pentru fracțiunea averescană. Aceste secții vor avea menirea și să recruteze aderenți pentru partid, averescanii sperând, că după liberali vor veni la putere.

Principiile legii noi pentru prelungirea contractelor de chirie

Din ședința legilor de chirie promulgate până acum, trebuie să deducem că, legea nouă a chiriilor trebuie să caute normalizarea situației de drept. Ea trebuie să tindă încât e posibil reîntegrarea dreptului de proprietate ciuită până acum în virtutea necesităților generale, iar pe de altă parte e chemată să rezolve și chestia închirierilor din punctul de vedere al chiriașilor.

Precum vom vedea mai jos, Ministerul de Justiție își dă toată silința și lucrează serios pentru congruerea intereselor proprietarilor și ale chiriașilor.

Iată principiile legii noi:

Prelungirea contractelor.

1. Se prelungesc toate contractele de locuințe, propriu zise, pentru minimum 2 ani. Ministrul ține la termenul de 3 ani și e probabil că acesta va fi admis.

2. Să iasă la libera tranzacție tot ce nu este locuință și n'are ca obiect locuință.

3. În ce privește prăvăliile care intră în regimul liberei tranzacții se va admite un termen de avertisment. Proprietarii au cerut ca el să fie de 6 luni, chiriașii de 2 ani. Ministrul a admis termenul de un an.

Dacă prăvălia este împreună cu locuința, atunci regimul locuinței prevalează. Dispoziția aceasta înseamnă protejarea de fapt a micilor comercianți, care, în concepția ministrului, merită solitudine.

Evacuările.

Principiul mare dar în materie de contracte de locuințe este acel neevacuabilității, acel al prelungirii contractelor.

În ce privește chiriașii, proiectul distinge trei categorii de chiriași, în privința cărora adoptă măsuri diferite de solitudine:

a) *Chiriașii nevoiași.* În categoria aceasta intră funcționarii mici, invalizii, văduvele de război, pensionarii, salariații întreprinderilor particulare, în genere cei cu o leafă care variază între 3 și 4000 lei lunar.

În concepția autorului proiectului aceștia merită proiecțiunea și în ce privește dreptul de locuință și în privința cuantumului și modalității de plată.

De aceea categorie aceasta este declarată strict inevaluabilă și se fixează un maximum de chirie.

Interesant este faptul că în genere categoria aceasta de chiriași ocupă locuințele proprietarilor mici, adică ale

acelei categorii de proprietari, care cere, în sânul proprietarilor, cel mai mare drept la solitudinea statului.

Iată de ce pentru această categorie s'a pus chestia diferenței de spor și problema cine trebuie să suporte această diferență. Evident, proprietarului mic nu i se poate cere această jertfă. Atunci cui? Organelor de cari depind acești chiriași.

Și astfel s'a ajuns la formula creării unui fond, care să fie alimentat de diferențele de chirie plătite pentru funcționarii sau sprijiniții lor, de către stat, comune, județe, instituții particulare și de asistență și prin taxele asupra contractelor. În privința creării acestui fond și taxelor asupra locațiunii au căzut de acord și proprietarii și chiriașii, iar în credința guvernului este că acest fond, bine alimentat, o putea servi și ca un izvor de construcții de stat.

b) *Chiriași cu venituri mari.* Aceștia se cuvine să fie protejați din punctele de vedere al locuinței, însă vor trebui să plătească un spor de chirie, în conformitate cu declarația lor în privința venitului lor global.

c) *Chiriașii bogați,* acei cu venituri mari de 300.000 lei, legea îi protejează ca locuință, cu anumite obligațiuni însă în ce privește chiria și cu dorința mărturisită de a-i vedea îndreptându-se spre fructificare de construcții.

Care proprietar poate cere evacuarea?

Evacuarea este extrem de redusă. Cazurile pe care le enumără legea sunt foarte restrânse ca număr.

Ca un act de dreptate însă proiectul prevede ca proprietarul, care locuiește prin hoteluri sau camere mobile, să poată ocupa locuința lui, în parte sau în totul, după necesitate și normale prevăzute de proiect, indiferent de categoria celui ce ocupă locuința în calitate de chiriș.

Chiria legitimă și aprecierea.

Chestiunea cuantumului chiriei — de o mare importanță — a fost rezolvită în proiect, cam după normele legii franceze, socotind ca bază chiria din 1916 pentru cei din vechiul teritoriu și 1914 pentru cei din teritoriile alipite.

Cine apreciază toate cazurile în legătură cu legea chiriilor?

Se creiază jurisdicțiuni arbitrale, speciale, cu procedura repede și cu competență exclusivă în materie de chirii.

Jurisdicțiunile acestea, cari pot fi una sau mai multe, după întinderea orașelor, se compun exclusiv din magistrați. S'a renunțat la formula de până acum a delegațiilor proprietarilor și chiriașilor, fiindcă aceștia de obicei tot nu se înțelegeau și magistratul era acel al cărui cuvânt forma majoritatea și deci decidea în materie.

Se pretinde în mod imperios ca, proiectul de lege definitiv să se facă cunoscut celor competenți, pentru ca aceștia să-și poată face observările. Legea trebuie să fie tendința ce are ca obiect binele public. Astfel redacțarea unei legi, și încheierea redactarea legii chiriilor, ce atinge drepturile și interesele tuturor cetățenilor, trebuie să se facă sub un control general, deoarece scopul nu poate fi altul decât a crea o lege perfectă.

— Drib. —

Farsa expulzării

Declarațiile d-lor dr. Bianu, inspectorul Siguranței și O. Gritta prefectul poliției Cluj.

Expulzările, după cum am accentuat în numărul precedent, au început să se intensifice, însă numai... pe hârtie. D-nii dr. Bianu, inspectorul Siguranței și O. Gritta, au făcut declarații ziarelor neromâne, că s'au convins, că

în țară, în special în Ardeal, avem foarte multe elemente streine, cari nu ne sunt favorabile, contribuind și la scumpirea traiului.

Din acest motiv cred, că este necesar să se reînceapă expulzările în mod mai intensiv.

Românii, până în prezent n'au observat, decât declarațiile, deoarece expulzările nu s'au intensificat, pentru că și

acuma micșună elemente streine dăunătoare intereselor noastre în România, în special în Ardeal.

Populația, din aceste motive este de convingerea, că nici nu s'au intensificat expulzările. Ba sunt unii, cari cred, că cu ajutorul banului nici nu vor fi expulzați. Aceasta se referă la toți indizerabilii din România, ale cărei interese pretind

să se restabilească conștiința română, înlăturând sistemul autorealității declarațiilor

și influența banului pentru salvarea țării de elementele netrebne, cari își au în vedere exclusiv interesele personale, chiar în contra intereselor românilor, cari singuri sunt garanți pentru integritatea și siguranța României, având interes în acest scop.

Deci să abandonăm farsa expulzării, salvându-ne într'adevăr de elementele netrebne! M.

Scandalul Militar din Cluj

II.

Sub titlu: „Un închipuit Conflict Civil Militar“ ziarul „Idea Națională“, ale cărui legături cu Comandantul Corpului VI. Armată cum și cu Comandantul Pieței (în același timp Președinte al Cercului Militar) sunt bine cunoscute, publică un articol prin care ține să demonstreze, că Conflictul produs între autoritățile Militare și Civile de care a vorbit întreaga presă, era numai închipuit.

Este drept că acest conflict destul de grav, redat de noi în numărul trecut, în baza actelor oficiale, nu a luat proporțiile unei lupte între polițiști și santinele scoase din cazarmă, dar aceasta se datorește exclusiv tactului noului prefect al Poliției dl Gritta, care nu a voit să dea incidentului, proporții prea mari și pentru acest motiv s'a mulțumit cu constatarea faptelor, fără a insista în executarea forțată a unui ordin primit.

În acel articol se vorbește de inducerea în eroare a Ministerului de Interne. Redăm textual:

„Aname, acest Minister, prin subsecretarul său ad-tiv dl Richard Franasovici, luase drept bună afirmarea că i se făcuse că Cercul Militar din Cluj, stă în localul fostului club al magnaților pe baza noului regulament de rechiziție, când de fapt, Cercul Militar deține acest imobil în urma rechiziției ce s'a făcut încă de pe timpul când acestea, se făceau exclusiv de către organele militare pentru trebuințele militare.

Înainte de-a cunoaște acest amănunt, numitul Minister dăduse ordin de instalare a Automobil-Clubului, care se află în posesia unui contract de închiriere dela Clubul Magnaților, proprietarii acelui imobil“.

Dacă, prin urmare, e vorba de-o inducere în eroare a Ministerului de Interne sau a subsecretarului de stat Franasovici ea nu putea avea loc, decât de cei interesați, în speță Automobil-Club Regional Cluj.

Era deci firesc, să ne adresăm secretariatului acestei societăți cu rugămintea să ne arate, ce a comunicat Ministerului de Interne, în chestiunea Cercului Militar.

Cu multă bunăvoință ni s'a pus la dispoziție copia intervenției acestei societăți, cu No. 933 din 5 Decembrie 1923 și care are următorul conținut: No. 933/1923.

Domniei-Sale

Domnului Richard Franasovici,
Subsecretar de Stat la Departamentul Internelor,

București.

Domnule Ministru!

Printr'o curioasă interpretare a Jurnalului Consiliului de Miniștri No. 2435 publicat în Monitorul Oficial No. 153/1923. Comisia instituită la Cluj cu scopul de a rechiziționa locuințe cu hotărârea No. 949/1923

rechiziționează

pentru Cercul Militar din Cluj, saloanele formând un casinou, situate în proprietatea Casinoului Magnaților din Cluj, strada Regina Maria No. 16.

Aceste încăperi au fost închiriate în mod legal dela proprietari pentru necesitățile

Automobil-Clubului Regional Cluj Chiria a fost achitată dela 1 Februarie 1923 în sumă de Lei 40.000— iar dela această dată tratăm cu Cercul Militar chestiunea predării localului. Este de observat, că domnul General N. Petala, Comandantul Corpului VI.

Armată, a promis chiar *Altefei Sale Regale Principelui Moștenitor*, că aceste localități ni se vor preda în toamna anului 1923 și numai fiindcă promisiunea dată nu a fost ținută, Automobil-Clubul Regional Cluj s'a văzut în neplăcuta situațiune de a acționa în judecată Cercul Militar, pe de-o parte pentru restituirea chiriei avansate, pe de altă parte pentru evacuarea localului.

După cum reese din adresa Comandantului Corpului VI. Armată, No. 8484 din 11 Noembrie 1923, cererea pentru rechiziție este adresată: Biroului de rechiziție a locuințelor, din orașul Cluj, domnului Colonel Bulbuc, deci prin chiar adresa aceasta se vede, că biroul de rechiziționare nu avea cădere să rechiziționeze localuri.

Dar din cuprinsul cererii se mai vede, că Comandantul prevăzând o hotărâre judecătorească favorabilă nouă a căutat prin această intervențiune, să prejudicieze această hotărâre, ceea ce nu credem că este nici just nici legal.

Cum prin urmare hotărârea Comisiunii rechiziționării de locuințe pentru funcționari, a depășit sfera de activitate ce i s-a fixat prin Jurnalul Consiliului pe Miniștrii amintit, cum prin violarea stupidațiunilor clare ale acelui Jurnal a putut emite bonul No. 949—1923 pentru saloanele din strada Regina Maria 16,

avem onoarea a Vă ruga prin aceasta, să binevoiți Domnule Ministru, a dispune telegrafic anularea bonului astfel emis, pentru ca acest bon — eliberat în mod nelegal să nu influențeze hotărârea Judecătoriei, care a fixat termen de desbatere pentru ziua de 12 Decembrie 1923.

Avem credința că veți binevoi a reface o greșală comisă de organele subalterne și vă prezintăm, Domnule Ministru, asigurarea unei considerațiuni distinse.

Președinte: Secretar General:
(ss) Th Mihali. (ss) Carol A. Jahoda.

Citind cu atențiune adresa nu putem constata, vre-o inducere în eroare a ministerului, ba ceva mai mult, vedem din cuprinsul ei că nici nu s'a cerut de această societate evacuarea Cercului Militar, ci numai anularea unui bon, emis de-o comisiune mixtă, care a trecut sfera de activitate ce i-a fost fixată prin jurnalul Consiliului de Miniștri.

Se mai spune în acel articol că ordinul Ministerului de Interne urma să fie revocat și că această revocare întârziează.

Cert este că până astăzi acel ordin al Ministerului de Interne, nu a fost revocat și dacă el va fi retras, vom înregistra în mod imparțial și această informațiune, tot așa cum am căutat să înregistrăm în mod obiectiv, peripecțiile acestui incident, destul de neplăcut.

O întrebare totuși se impune:

Cum se face că Autoritățile Militare cari la 12 Ianuarie 1924 au primit spre executare acel ordin de evacuare, al Ministerului de Interne, nu au făcut până la 4 Februarie 1924, adică în curs de 24 zile, demersurile necesare, pentru revenire asupra acestui ordin, ci au preferat să scoată în ziua executării, baionetele din cazarmă, dând opiniei publice un motiv de alarmare.

Dar, „Idea Națională“ aduce învinuiri modului de constituire și de funcționare al Automobil Clubului Regional Cluj, și caută a demonstra că

această societate este fapt de un camuflaj al fostului Club al magnaților.

În această privință, cerând relațiuni, secretariatului, ni s'a documentat în baza cifrelor că din 112 membri câți numără azi A. C. Rg. C. plus cei 5 candidați noi cari și-au cerut înscrierea, numai 9 (nouă) persoane sunt întâmplător și membri ai Clubului Magnaților și fiindcă ne place să fim documentari și nu ne mulțumim numai cu fraze aruocate la întâmplare, iată numele lor: Baron Banffy Daniel, Barsay Tamas, Conte Beldi Coloman, Baron Huszár Ladislau, Conte Teleki Artur, Conte Teleki Carol, Conte Teleki Geza, Velits Zoltan și Baronul Wesselényi Ștefan.

Din această înșirare de nume se vede că prezumția confratelui nostru că prin Automobil-Clubul Regional Cluj, nu se urmărește decât reînvierea Clubului Magnaților, este greșită dacă nu chiar tendențioasă, și nu are alt scop decât a creea o diversiune, abătându-se dela obiect.

În ce privește faptul că Auto-Clubul numără mai mulți minoritari decât români, în sânul său, aceasta se explică prin faptul, că avem încă prea puțini posesori de automobile sau automobiliști. Nu ne îndoim însă că această proporțiune în foarte scurt timp va găsi acea relațiune dorită atât de „Idea Națională“ cât și de noi.

De altfel suntem informați că mai mulți Domni membri români ai A. C. Rg. C. și-au dat demisiunea tocmai pe motivul, că Clubul neavând local propriu iar acești membri neavând Automobile pentru a se bucura de celelalte avantaje, oferite de această Societate, nu-și au locul în Automobil-Club. Tot așa ne este cunoscut că foarte mulți Români, membri ai Elitei Clujene așteaptă numai să se deschidă saloanele Clubului Automobil pentru a cere înscrierea lor în acest Club.

În schimb, conducerea este în mâini românești și această conducere, cum și faptul că Automobil Clubul Reg. Cluj nu este decât o filială a Automobil Clubului Regal Român (A. C. R. R.) din București, care numără 403 membri români în sânul său, sunt o chieșă că această societate se vor desvolta interese de specialitate automobilă, văzute prin prizma celui mai curat naționalism.

Trebue observat, că membrii din Cluj sunt acei, cari iau parte activă la conducere și numărul lor este de 48 dintre cari:

26 Români

3 Consuli: al Marelui Britanii

al Rep. Franceze

al Rep. Cehoslovace

8 Unguri

8 Ovrei

3 Sași

și din această compoziție nu se poate deduce, că Clubul Automobil nu ar corespunde tuturor așteptărilor. A. C. Rg. C. mai numără 18 membri de onoare, toți români.

Afară de aceasta trebue subliniat, că Cluburile Automobile. din nici o țară nu fac politică, ci lucrează exclusiv la propășirea automobilismului, ca mijloc important al locomoțiunii.

Că o apropiere între elementul Român și cel minoritar, nu poate fi considerată ca o muncă anti-națională, aceasta ne-o dovedește faptul că însuși Corpul VI de Armată în adresa sa cu Nr. 8484 din 11 Noembrie 1923 adresată comisiunii mixte și prin care cere rechiziționarea saloanelor în litigiu, pe seama Cercului Militar, mo-

tivează între altele această cerere cu următoarele:

„Utilitatea Cercurilor Militare este recunoscută de toți. Ele servesc nu numai să completeze educațiunea și instrucțiunea corpului ofițeresc, ce nu se poate face în cazarmă; dar mai cu seamă în acest oraș are menirea și mai importantă de a menține tot mai mult legăturile dintre elementul minoritar și cel român“.

Dacă deci un Cerc Militar și un Comandament de Corp de armată, își asumă un astfel de program de activitate el nu poate constitui un cap de acuzare, când este executat de către un Automobil-Club, legalmente Constituit.

Intregul articol din „Idea Națională“ produce impresiunea, ca și cum Automobil Clubul Regional Cluj, ar fi pornit o luptă contra Cercului Militar din Cluj. Ne-am adresat deci și în această privință conducătorilor A. C. Rg. C. și iată ce ne declară:

De o animozitate între A. C. Rg. C. și Cercul Militar, nu poate fi vorba, ci cel mult, de o diferență în vedere a unora dintre persoanele din aceste instituțiuni, în ceea ce privește: legalitatea sau ilegalitate vre-unui act.

Se reproșează Automobil Clubului că ar fi închiriat niște încăperi în cari funcționa Cercul Militar. Trebue stabilit că această închiriere a avut loc într'un moment, când Cercul Militar refuzase a plăti proprietarilor chiria cerută, refuzase să facă vre-un contract, și după ce proprietara pusese în vedere Cercului Militar că va fi nevoită în caz de refuz să închirieze localurile alte instituțiuni. Deci această acuzare e lipsită de seriozitate.

În ceea ce privește raporturile dintre A. C. Rg. C. și Cercul Militar ele au fost din cele mai cordiale și numai intervenția unor momente de ordin personal au schimbat aceste raporturi.

Așa de pildă: în timpul când Dl General Ion Anastasiu Comdtul Comandamentului VI Teritorial era și președinte al Cercului Militar, relațiunile dintre ambele instituțiuni erau dintre cele mai calde: mai mulți domni ofițeri erau membri de onoare, membrii în comitet și membrii activi ai noastre, iar A. C. Rg. C. avea acces într'una din încăperile imobilului în litigiu. Cum s'a schimbat președenția Cercului s'a schimbat brusc și ținuta față de Clubul Automobil.

Mobilierul nostru ne-a fost evacuat, iar o notificare primită din partea Cercului Militar ne arăta că nu mai aveam dreptul la încăperea, ce ni se pusese la dispoziție.

Toate aceste se întâmplau în luna Noembrie 1922.

Inchirierea localului de către A. C. Rg. C. a avut loc la 1 Februarie 1923 și cu toate ca era chiriaș legal A. C. Rg. C. nu a provocat proces sau intervenții oficiale decât în Noembrie 1923 și după ce toate mijloacele unei soluționări pașnice au fost epuziate. Declinăm răspunderea, dacă în cursul anului 1923, cu toată bună voința noastră nu s'a putut ajunge la un acord amical, cum am fi dorit și chiar în intervenția noastră, datată, din 29 Noembrie 1923, adreacă Ministerului de război, am zis următoarele:

„Față de această stare de lucruri, față de imposibilitatea în care societatea noastră se află de-ași executa programul pe activitate fixat, față de epuizarea tuturor posibilităților de a transa această chestiune pe cale amicală cu Cercul Militar din Cluj cu

care întreținem și am fi dorit să continuăm a întreține, legăturile de armonie dictate de împrejurări — față de toate aceste ne-am văzut nevoiți a acționa în judecată Cercul Militar din Cluj, pe de-o parte pentru restituirea chiriei avansate de noi.

La judecată însă Cercul Militar a ridicat incidentul că nu este persoană rurală, cerându-ni-se să îndreptăm acțiunea noastră contra Ministerului de Război.

Ori nu este intențiunea noastră să chemăm în judecată onoratul Minister de Război și avem credința fermă că nici nu va fi nevoie de o tranșare a acestei chestiuni pe cale judiciară fiindcă nu ne îndoim un singur moment că onoratul Minister cercetând chestiunea în complexul ei, bine voind a asculta părțile interesate cum și pe Principele Gheorge V. Bibescu, Președintele Automobil-Clubului Regional Român București, str. Robert de Fiers No. 6. va soluționa această chestiune spre mulțumirea noastră. În ce ne privește ținem să intrăm cât mai neîntârziat în posesiunea localului pe care l'am închiriat în mod legal achitând datorita chiriei cu anticipațiune, dar ținem tot odată a arăta că nu suntem animați de nici un resentiment față de Cercul Militar, care în persoana fostului său președinte, General Ion Anastasiu a dat în primele momente ale existenței noastre, ospitalitate societății noastre și pentru aceste motive, declarăm că primind încăperile vom pune cu multă plăcere saloanele noastre la dispoziția Cercului Militar, ori de câte ori aceasta va voi să dea o serbare.

„Nu se poate deci vorbi de animozitate unde se demonstrează atâta bună voință și faptul că A. C. Rg. C. numără în sânul său militari, față de patronajul acestei societăți, orice acuzare în această privință cade dela sine.

Conducătorii A. C. Rg. C. sunt

adânc impresionați că un incident ca aceasta nu și-a găsit până azi soluțiunea și au toată încrederea că autoritățile superioare, respectiv Ministerul de Război împreună cu Ministerul de Interne, vor găsi soluțiunea practică în această chestiune.

Până aci interlocutorul nostru. Și noi credem, că incidente de asemenea natură se pot aplana spre mulțumirea ambelor părți, când persoanele chemate a le aplana se vor desbrăca de patimi personale și vor judeca lucrurile în mod obiectiv.

Vedem din ziare că Comandamentul desminte știrea cum că Ministerul de război ar fi dat ordin ca Cercul Militar să se mute în palatul Comandantului, care după ziarul „Infrățirea” conține 20 camere spațioase și nu este locuit de cât de Comandantul însuși și doi civili.

Se impune totuși întrebarea dacă acele încăperi nu ar fi apte pentru întrunirea domnilor ofițeri, fiindcă suntem de părere că consfăturile militare într'un local, în care funcționează astăzi cercul Magnaților pe care „Idea Națională” îl califică ca „cel mai sovinișt cuib de iredentisti” nu-și are locul în nici un caz.

La asemenea consfătuiri ale d-lor ofițeri se discută lucruri, cari desigur nu sunt totdeauna destinate marelui public și dacă e așa, în nici un caz nu e bine să fie discutate într'o sală care desparte Cercul Militar de „cuibul de iredentisti” numai printr'o ușe de lemn.

Deci se impune pentru aceste consfătuiri ofițerești o încăpere mai corespunzătoare și nu credem să se găsească ceva mai potrivit, decât palatul Comandantului.

Pentru serbări și festivități am văzut că A. C. Rg. C. ține saloanele sale la dispoziția Cercului Militar, ori de către acest cerc va voi să dea o serbare. A. J.

Automobil-Cluburile și opinia publică

Un incident, în jurul localului închiriat în mod legal de „Automobil-Clubul Regional Cluj” a pus în discuție rostul acestor societăți, și dat fiind faptul că automobilul mai este în ochii unora un „articol de lux” se impune chestiune: dacă aceste societăți cu caracter sportiv au dreptul la viață.

Răspunsul este simplu: Automobil-Cluburile există de mulți ani în toate orașele mari ale lumii, ele sunt recunoscute prin legi și regulamente ca necesare, dar mai mult, aci ca pretutindeni, ele se bucură de înalta protecțiune a tuturor capetelor încoronate, ale tuturor șefilor de Stat.

Sunt totuși oameni, cari nu văd într'un Automobil-Club decât niște saloane frumoase, unde se petrece de minune, unde se dau balurile cele mai reușite și unde... se joacă cărți.

Este bine dar, să luminăm opinia publică, care nu cunoaște rostul și menirea acestor cluburi, în ce constă scopul lor adevărat, care este programul de activitate și în ce rezidă puterea acestor instituțiuni, cari se bucură de sprijinul tuturor factorilor cu răspundere în Stat.

I. Despre Automobil.

Automobilul nu mai este — cum se credea — un articol de lux, pe care și-l poate permite numai „cei cu stare” un mijloc de transport exclusiv la dispoziția bogătașilor. Automobilele prin perfecțiunea în construire, prin concurența fabricilor, prin prețurile scăzute dar și prin mobilitatea și utilitatea lor au ajuns un mijloc de transport foarte utilizat, bine introdus în toată lumea, un mijloc care corespunde unei necesități absolute și numai în gradul cel mai mic și neînsemnat un mijloc de sport pentru privilegiați ai soartei.

Automobilul trecând deci din sfera unui articol de lux în acel al unui

mijloc de locomoțiune dovedit practic, are nevoie de îndrumări, de reglementări, de prefaceri, de control și în găsirea soluțiilor cele mai practice în această privință avem primul punct de activitate de Automobil-Cluburilor de pretutindeni.

II. Despre drumuri.

Nu este însă suficient, ca automobilele să fie bune, ușoare, solid construite și să corespundă cerințelor moderne. Pentru a le putea întrebuința cu folos, se impune ca drumurile și șoselele să fie în perfectă stare, să fie semnalizate cu discurile internaționale, cari îți arată din timp trecerile de Cale Ferată, trecerile de nivel, podurile și cotiturile periculoase, pentru a evita prin aceasta accidente, cari ar fi mult mai numeroase, dacă aceste semnale ar lipsi.

Dovadă o face o statistică făcută de Automobil-Clubul Regional asupra accidentelor din ultimii trei ani, din care statistică reese, că 94% din accidente de automobil înregistrate în acești trei ani, s'au întâmplat pe porțiuni de drumuri, cari încă nu au fost prevăzute cu semnalele de cari vorbim mai sus.

Așa dar iată rostul al doilea al unui Automobil-Club conștiincios, și desigur că pe mulți îi va surprinde, comunicarea că Automobil-Clubul Român pune fiecare an o sumă foarte însemnată, la dispoziția autorităților sumă care întrece laolaltă mai multe milioane de lei, în scopul refacerii drumurilor și a semnalizărilor necesare conducătorului de automobil.

Numai în anul 1923 A. C. R. R. și A. C. Rg. C. a cheltuit pentru circuit și semnalizare lei 1,259.723 05, o sumă care credem că vorbește dela sine.

III. Despre legi și regulamente.

Legitorul, pentru a putea legifera în chestiuni, cari privesc automobilismul, are nevoie de comunicări speciale, comunicări cari se bazează pe experiențele de fiecare zi. Aceste comunicări le primesc Guvernele dela Automobil-Cluburile, cari prin secretariatele lor, prin comisiunile tehnice primește rapoarte, le completează și le supune Guvernului spre binevoitoare atențiune.

Tinăra noastră societate, Automobil-Clubul Regional Cluj în scurta epocă a existenței sale a lucrat și ea un elaborat cu privire la raporturile dintre șoferi și proprietari de Automobile iar acest raport a fost înaintat prin A. C. R. R. Ministerului de Interne, astfel că nu peste mult timp Regulamentul privitor la circulațiunea automobilelor va suferi o rectificare ținându-se seama de desideratele fondate ale tinerei noastre instituțiuni.

Mai menționăm, că și în comisiunile de control al mașinilor, în comisiunile de examinare a șoferilor pe lângă Poliții sunt — conform legii — delegați oficiali ai Cluburilor Automobile.

IV. Despre concursuri și circuite.

Pentru a constata calitatea automobilelor, pentru a putea de marelui public ocaziunea de a urmări durabilitatea, regularitatea și economia în benzină și ulei a fiecărui tip de mașină, ce vin în comerț, Automobil-Cluburile organizează în fiecare an concursuri de automobile, cari nu sunt deci un mijloc de petrecere sau de agreement — cum greșit au interpretat unii — ci o muncă serioasă de selecționare, muncă încordată depusă de Automobil-Cluburile în organizarea acestor circuite, supravegherea drumurilor, refacerea și semnalizarea acestora, controlul permanent pe drum al mașinilor de concurs — cu un cuvânt o activitate intensă din partea organizațiilor, cari sunt Automobile-Cluburile recunoscute.

Am avut până acum două din aceste concursuri în România-Mare și tocmai acum Comitetul A. C. Rg. C. este ocupat cu organizarea celui de al treilea concurs, care va avea loc în Junie anul curent, înconjurând întreaga Românie.

V. Despre viața socială.

Dar Automobil-Cluburile au și un alt rost. Este acel al adunării pe un teren neutru a tuturor elementelor de seamă a unui ținut indiferent de naționalitate, culoare politică sau religioasă.

Automobil-Cluburile prin felul lor de a fi întrunesc în sinul lor pe toți proprietarii de automobile și amatorii de sport automobilist și le dă ocaziunea să se cunoască, să-și schimbe ideile și să concluzioneze la marea operă a ridicării automobilismului, ca mijloc de tracțiune, în binele țării.

S'a incriminat de unii jocul de cărți din Cluburile Automobile. Noi putem vorbi, și de această temă, fiindcă suntem în plăcută sau neplăcută situațiune, — cum doriți — de a nu avea localul nostru propriu deci a nu avea joc de cărți.

În afară de faptul, că în Automobil-Cluburile recunoscute nu pătrund decât membri și invitați bine cunoscuți între dânsii, în afară de faptul, că jocul de cărți în asemenea Cluburi este strict reglementat, astfel că nici odată nu se poate întâmpla neregularități, cum se întâmplă în așa zisele săli de joc, nu trebuie uitat că beneficiile astfel realizate de pe urma jocului de cărți, sunt întrebuințate exclusiv la refacerea și semnalizarea drumurilor și șoselelor, la lucrări tehnice în legătură cu ridicarea automobilismului, după cum am arătat mai sus, ajutându-se prin aceste Cluburi și Statul, a cărui datorie ar fi, să prevadă șoselele cu semnalele absolut necesare siguranței mersului pe drumurile țării.

Deci ținându-se seama de scopul înalt pe care-l urmăresc Automobil-Cluburile de pretutindeni, de controlul serios ce se exercită la votarea de membrii, de persoanele cari compun aceste societăți și de patronajul de care se bucură, cade dela sine și această obiecțiune, cari s'ar putea ridica Automobil-Cluburilor.

Concluzii.

Este invederat că Automobil-Cluburile corăspund unei necesități absolute. Ele muncesc în mod serios și programatic și dacă marelui public nu o știe, aceasta se datorește faptului, că aceste instituțiuni nu fac zarvă în jurul activității lor, ci caută în tăcere să-și îndeplinească programul fixat prin Statute.

În ceea ce privește Automobil-Clubul Regional Cluj el și-a făcut, în ceea ce privește Capitolele de sub I—IV, întreaga datorie și a obținut recunoștința repetată, a tuturor factorilor, chemați să-i aprecieze această activitate.

Dacă nu a putut da Clujului o viață de Cerc, așa cum și-a propus și cum aceasta există pretutindeni, cauza trebuie căutată în afară de voința conducătorilor Automobil-Clubului Regional: este faptul că nu i s'a pus la dispoziție localul închiriat de mai bine de un an, cu contract legalmente încheiat, local pentru care — totuși — plătește de an de zile chiria.

Odată ce această chestiune va fi soluționată — și avem credința că soluționarea nu mai poate întârzia — Automobil-Clubul Regional Cluj va fi la înălțimea chemării sale, îndeplinind și ultimul punct de program, spre mulțumirea membrilor ei, spre satisfacțiunea tuturor proprietarilor de automobile din Ardeal.

Încheiând aceste cuvinte explicative, trebuie să exprim recunoștința mea față de Comitetul A. C. Rg. C. în frunte cu iubitul Președinte Dr. Th. Mihali, care nu s'a dat înapoi dela nici o jertfă în susținerea societății, care și-a dedicat o mare parte a timpului său conducerei acestei societăți încă tinere, dar doritoare de muncă.

Carol A. Jahoda
Secretar General A. C. Rg. C.

Influența României

Legăturile noastre cu streinătatea.

M. S. Regina Maria a României a plecat în streinătate, după cum se afirmă, pentru a pregăti recunoșterea tronului albanez pentru Prințul nostru Nicolae. M. S. Regina Maria are legături familiare cu dinastia Angliei și totodată are mare influență pentru cauza română și în alte țări.

Românii cunosc destul de bine activitatea, pe care M. S. Regina Maria o desfășurase în trecut și o desfășoară și în prezent pentru cauza românească și astfel privesc cu încredere și acțiunea, pe care o întreprinsese acuma pentru instalarea Prințului Nicolae pe tronul Albaniei.

Dacă prințul Nicolae va fi instalat pe tronul Albaniei, va putea intensifica și legăturile noastre, nu numai cu Albania, unde avem un număr foarte mare de aromâni, dar și cu apropiata Italie.

România de altfel cu această legătură, intrucât se va încheia și căsătoria svonită a Regelui Bulgariei cu Prințesa noastră Elena, își va putea asigura preponderanța în Balcani, în Jugoslavavia având pe Regina Marioara, în Grecia pe Regina Elisabeta, în Albania pe Prințul Nicolae, iar în Bulgaria pe Prințesa Elena. Deci în Balcani nu va mai exista nici o țară, unde Augusta Dinastie Română să nu aibă rude Auguste.

— Ministerul de finanțe a fost avizat de către monetăria belgiană, la care se bate moneda de 1 și 2 lei, că în 15 Februarie sosește în țară primul stoc din monede procurate, urmând ca restul să se trimită succesiv. Monedele aceste se vor introduce imediat în circulație.

Informațiuni

— Organizarea fașcismului. Adu-narea de constituire a organizației fașciste ardelene, va avea loc în Cluj în cursul lunii Martie. Congresul fașcist va avea loc la București în 30 Martie pentru a se discuta diferite chestii de organizare a fașciștilor români. Aci se amintește, că Bacaloglu, binecunoscut din cazul Rosenthal, nu face parte dintre conducătorii Fașciei Române și astfel svonorile că Bacaloglu ar organiza fașcismul ardelean, sunt absurdități, pe organizatorii ardeleni cunoscându-i ardelenii.

— Ziarul „Uj Kelet“ a fost atacat Miercuri noaptea, fără să i-se fi cauzat vre-o daună. Poliția cu toate acestea a arestat vre-o 20 studenți sub pretext, că au voit să facă progromuri. Deocamdată atât.

— „Clujul“ viitor va fi foarte senzațional, în acest număr neavând loc suficient pentru chestiile aceste.

— La Timișoara a avut loc o frumoasă manifestație națională, care însă în urma intervenției polițienești, s'a îndușit în favoarea neromânilor, arătându-se câțiva conducători studenți, bănuși, că ar fi încercat să facă evreilor vre-o nedreptate.

— Anumita presă“ în frunte cu „Adevărul“ și „Dimineața“, probabil pentru a încerca să influențeze justiția în favoarea acțiunii sale, a reluat chestia cazului Rosenthal-Bacaloglu, scriind rând pe rând câte câteva coloane, în cari caută să arate că atentatul ar fi fost pregătit de fașciștii români, cu toată Bacaloglu a declarat, că l-a săvârșit din motive personale.

— Dl Al. Zira a fost numit director al poliției Sibiu.

— Ziarul „Infrățirea“ No. 1010, publică următoarele: „Guvernatorul general al Transilvaniei? !..“ Cetitorii se vor întreba, desigur, ce înseamnă acest titlu? E un post nou creat de guvern, capabil să irite foile partidului național? O, nu! „Guvernatorul general al Transilvaniei“ există de mult, fără a face nimăruți nici un rău. „Guvernatorul“ este bine cu toată lumea. Dispare din fața celor cari l'ar putea întreba de unde deține acest titlu, iar în lumea care îl acceptă ca „Guvernator“ aduce totdeauna mângâierea trandafirilor a promisiunilor. Căci „Guvernatorul“ nu face altceva decât să promită.

De existența acestui personaj nu am aflat decât acum târziu, datorită unei întâmplări neașteptate. Faptul este autentic și îl garantăm.

Unul dintre miniștrii cari nu înțeleg să-și conducă departamentul dela biroul cabinetului ministerial, cutreerând prin Ardeal, fu solicitat pentru o audiență de către presidenta aristocrației femeilor minoritare dintr'un important centru ardelenesc. Ministrul, binevoitor, o primi și ascultă cu rezerva convenită salutările aduse în numele femeilor aristocrate maghiare, așteptând restul. Doamna prezidentă și fostă contesă într'o vreme când titlurile de nobleță erau recunoscute pe aceste plaiuri, continuă plângându-se dlui ministru că pe nedrept s'a retras dreptul de publicitate unei școli minoritare, care nu voia să se supună ordonanțelor de învățământ ale stăpânirii.

Și doamna prezidentă încheie:

„Aducem la cunoștința Excelenței Voastre această nedreptate, și vă rugăm a o repara. De altfel, dl „Guvernator general al Transilvaniei“, căruia ni-am plâns, ni-a dat toată dreptatea și ni-a făgăduit, că va interveni să se lase școala amintită a călca și mai departe ordonanțele de învățământ ale guvernului“.

Nu știm cum va fi rezolvat dl Ministru această dreaptă cerere; știm însă sigur că dl Ministru se întreabă și astăzi: cine este acest „Guvernator general al Transilvaniei“, care rezolvă cu atâta ușurință chestiuni de alt resort, și datorită cărei legi există el în Transilvania? Și alături de dl Ministru, mulțimea curioasă se întreabă: „Cine este „Guvernatorul general al Transilvaniei“? Unde este „Guvernatorul general al Transilvaniei“?... să-l vedem și să ne închinăm lui!.. Căci vestea s'a lăsat repede și lumea arde de nerăbdare să cunoască chipul acestui ciudat personaj..

— Dl dr. Ioachim Ciurea, a depus jurământul de prefecț al județului Brașov.

— Permisele ziaristilor de liberă circulație pe C. F. R. au fost prelungite până la 1 Martie, avându-se în vedere, că lucrările permiselor noi încă nu s'au terminat.

— Ministerul de război a-nunță pe ofițerii invalizi să-și prezinte memoriile pentru a fi înaintați.

— Ministerul instrucțiunii publice aduce la cunoștința celor interesați, că examenul de capacitate pentru școalele secundare de fete încep la 20 Martie a. c. în București, localul școlii secundare gr. II.

— Lucrările comisiilor fiscale încep la 15 Februarie a. c.

— 3000 prizonieri români au mai sosit în ultimul timp din Rusia.

— Jean Atanasiu, marele nostru bariton, dă un concert în Timișoara în ziua de 15 Febr. a. c.

— Reformele, cari se vor vota în scurt timp sunt: reforma administrativă, reforma justiției, reforma școlară și reorganizarea armatei.

— Alba-Iulia a cerut doi preoți și un grădinar, cari să fie permanent la biserica încoronării, care este neglijată împreună cu grădina.

— Banca Austro-Ungară lichidându-se, ne-a trimis un stoc de aur convenit României în proporția teritorului primit din fosta monarhie.

— Colonia română din centrul industrial Vindsor, (Canada) a cerut și i-s'a aprobat dela Ministerul nostru de instrucțiune publică, un învățător, pentru a-și putea românii crește copii românește.

— „Societatea Studenților în Medicină Cluj, în ziua de 23 Febr. a. c. aranjează o Serată-Artistico-Dansantă, în saloanele „Cercului Militar“ cu concursul artiștilor dela Opera și Teatrul Național.

Venitul curat pentru augmentarea fondului de edificare al Localului și căminului Societății“.

„Fauna“. Am anunțat la timp că în Cluj, s'a înființat o reuniune a crescătorilor de animale mici domestice, „Fauna“ care are ca scop cultivarea și răspândirea raselor pure de găini, găște, rațe, epuri, porci, și etc. Interesul față de această asociație devine din ce în ce mai mare, deoarece este singura instituție de acest fel în întreaga țară, prin intermediul căreia crescătorii pot să-și procure animale de rasă pură. A. S. R. Principile Carol încă s'a interesat pentru Ferma Princiară, din Mănăstirea Ilfov, înscriind-o ca membru fondator dorind a-și procura acolo un stoc dela „Fauna“. Șeful redactor al revistei „Fauna“ Dr. Ionel Costin a înaintat un memoriu A. S. Regale în care cere, ca Alteța Sa să recomande această Uniune Ministerului de Domenii, ca acest Minister să se ocupe mai de aproape de soarta și dezvoltarea „Faunei“ din Cluj. Generalul Condescu, adjutantul A. S. Regale a primit în audiență pe dl. Dr. Costin în ziua de 8 Febr. a. c. asigurându-l că A. S. Regale v'a face această recomandare, condus fiind de principiul că ori ce acțiune folositoare Statului trebuie încurajată. Aflăm pe de altă parte că Subsecretarul de Stat dl. Gh. Tătărescu, convins de utilitatea mare economică a revistei „Fauna“ a abonat această revistă în 2000 exemplare pentru toate cooperativele și băncile populare din Vechiul-Regat, dând cu aceasta un mare avânt revistei. Sediul Uniunii este în Cluj, Calca Moșilor Nr. 21.

Prim-redactor responsabil: V. I. Moldovan.

Bronz și Aramă roșie rămășițe, cumpăr ori ce cantități. Plătesc bine oferte la Librăria Anca Cluj, Piața Unirii.

* Femei! „Cartea Moșelor“ cu 140 fotografii feminine Lei 120 la librăria Anca.

Telefon 124.

1873

Distins cu medaile de argint și mai multe diplome

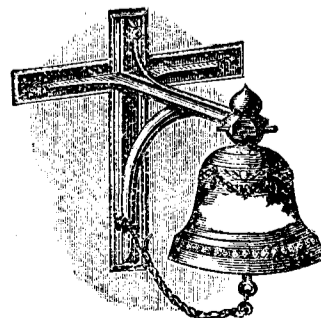
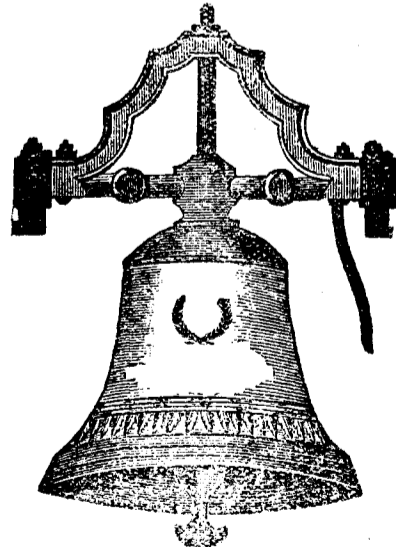
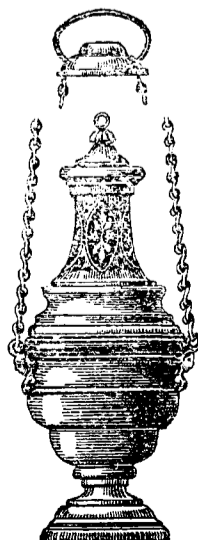
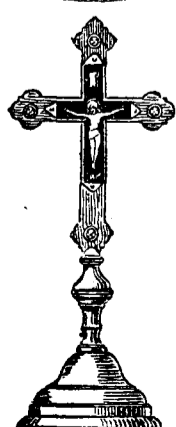
Fabrica română ardeleană de clopote patentate

Mare deposit de Ornate bisericesti, librărie și tipografie

Alexandru Anca, Cluj

Înainte succesorii lui Efraim Andrásófszky.

Birourile: CLUJ, Piața Unirii 32 și Reg. Maria 14. Fabrica C. Victoriei 36.

Unica fabrică în țară, care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrásófszky, care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții. Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. — Înainte de a face comandă ori unde, cereți înfor-mațiuni și oferte dela fabrica noastră. Veniți, Vedeți și vă convingeți.

Tiparul Instit. de Arte Grafice Alexandru Anca, Cluj.